

Alt Bölgesel Eylem Planı (SubRAP)

CAB 25* (Kuzey Kıbrıs – Kıbrıs)

*SubRAP - CAB 25 iki bölgeden oluşmaktadır.

Elizabeth G.T. Bengil¹, Brendan J. Godley², Rebecca L. Gillham³, Ali R. Hood³, Robin T. E. Snape^{1,2}

¹ SPOT – Kuzey Kıbrıs Kaplumbağaları Koruma Cemiyeti ² Centre for Ecology and Conservation – University of Exeter ³ Shark Trust

GİRİŞ

Akdeniz'de Kritik Tehlike altında olan ve dağılımları örtüşen üç keler türü bulunmaktadır:

- *Squatina aculeata* **Sawback Angelshark** (EN), **Keler** (TR)
- *Squatina oculata* **Smoothback Angelshark** (EN), **Keler** (TR)
- *Squatina squatina* **Angelshark** (EN), **Keler** (TR)

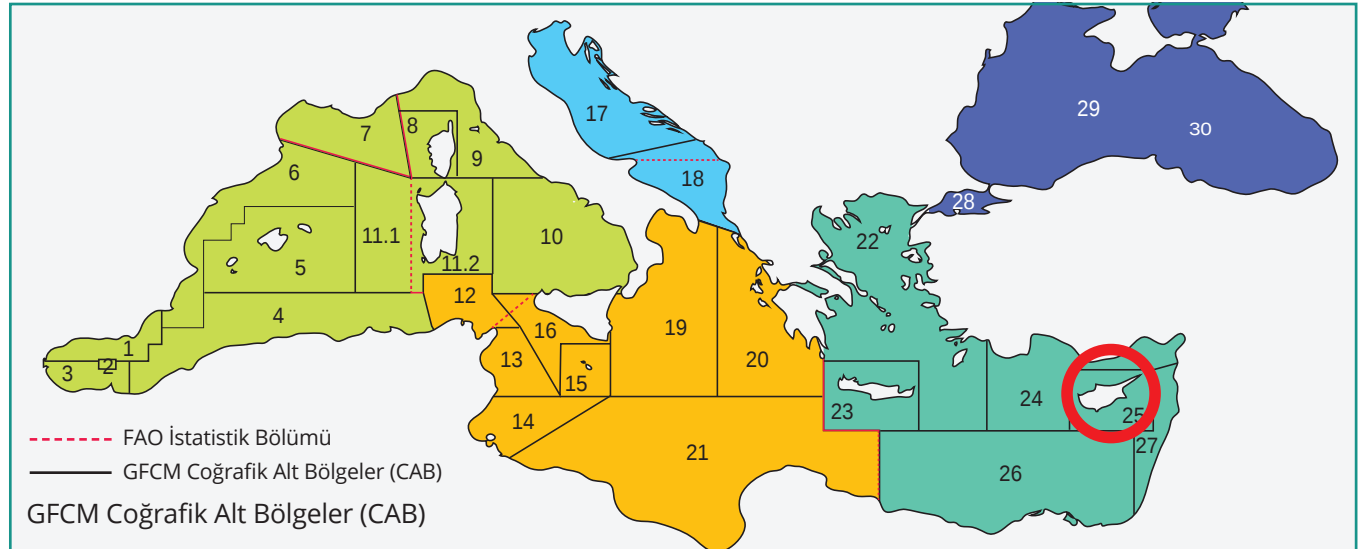
Akdeniz Kelerleri: Bölgesel eylem planı (Gordon *et al.*, 2019) bu esrarengiz türlerin popülasyonlarını güçlendirmeye yardımcı olacak bir yol haritası ortaya koymaktadır. Bu plan, tehlike altındaki bu üç türün karşılaştığı zorlukları ele almak için paydaşları ortaklaşa çalışmaya davet eden bir çağrı niteliğindedir.

20'den fazla ülke ve bölge içeren Akdeniz'de, karmaşık doğası gereği, keler koruma kapasitesini oluşturmak için işbirliğine daha fazla ihtiyaç duyulmaktadır. Bunun gibi alt bölgesel eylem planları (SubRAP), hükümetler ve endüstri de dahil olmak üzere daha koordineli hareket etmeye yardımcı olmak için tasarlanmıştır. Daha fazla ayrıntı için **Akdeniz Kelerleri: Bölgesel Eylem Planı'na** başvurulmalıdır.

ALT BÖLGELERİN ÖNEMİ

Akdeniz Genel Balıkçılık Komisyonu (GFCM) tarafından belirlenen **Coğrafik Alt Bölge** (CAB) 25 numaralı poligon, günümüzde Akdeniz'de varlığı bilinen üç *Squatina* türünü de barındırmasından dolayı öncelikli Keler bölgesi olarak tanımlanmıştır. Kuzey Kıbrıs'ta yakın zamanda bu üç türün yakalandığı (ve ardından satıldığı) bilinmekte olup şuan da avlanmalarını yasaklayan herhangi bir yasal düzenleme bulunmamaktadır.

Alt bölgesel eylem planının hazırlanmasında görev alan başlıca ortaklar **Shark Trust**, **SPOT - Kuzey Kıbrıs Kaplumbağaları Koruma Cemiyeti**, ve **Centre for Ecology and Conservation - University of Exeter**.

FAO (2018). Akdeniz ve Karadeniz'de Balıkçılığın Durumu. Akdeniz Genel Balıkçılık Komisyonu.

MEVCUT BÖLGESEL PROJELER VE GİRİŞİMLER

CAB 25-Kuzey Kıbrıs bölgesinde halihazırda yürütülmekte olan iki proje de bu sürece dahil edilecektir:

Kıbrıs Hedef Dışı Av Projesi (SPOT, Birdlife International, BirdLife Cyprus, Enalia Physis ve Exeter Üniversitesi [MAVA Foundation tarafından desteklenmiştir]) – Kıbrıs genelindeki hedef dışı avı değerlendirmekte ve izlemektedir. Bu çalışmalar sırasında, Akdeniz Genel Balıkçılık Komisyonu (GFCM) tarafından Akdeniz’de uygulanmak üzere geliştirilen ‘Tekne Gözlem Programı’ temel alınmaktadır. Bu program kapsamında gözlemciler ve gönüllü balıkçılar işbirliğiyle ölçüm yapılmakta ve örnek toplanmaktadır. Toplanan bu veriler ışığında, kıkırdaklı balıklar da dahil, tehlike altındaki türlerin yıllık ölüm ve yakalanma oranları tahmin edilmektedir. Bu tahmin sırasında mevcut tür ve taksonomik gruplara dair veriler ile yıllık balıkçılık faaliyet miktarı oranlanmaktadır. Toplanan veri ve gerçekleştirilen çalıştaylar yardımı ile ölüm oranlarını azaltacak alternatif teknikler değerlendirilmekte; aynı zamanda hedef dışı avın azaltılması, yerel mevzuatın ve koruma alanlarının güncellenmesi gibi konular irdelenmektedir.

Kıbrıs Kıkırdaklı Balık Araştırma ve Koruma Ağı (CERECON) (SPOT ve Enalia Physis [MAVA Foundation tarafından desteklenmiştir]) – Kıbrıs genelinde dağılım gösteren tehlike altındaki ve yeterli veriye sahip olmayan kıkırdaklı balıkların Kıbrıs’taki çeşitliliğini ve ekolojisini daha iyi anlamayı hedeflemektedir. Böylece daha iyi korumayı amaçlamaktadır. Hedef dışı avcılık yönetim planlarına ek bilgi sağlamak ve koruma önlemleri geliştirmek amacıyla gözlemler sırasında rastlanan kelerler ölçülmekte, incelenmekte ve genetik araştırmalar için örneklenmektedir.

TÜR YÖNETİMİ

Kuzey Kıbrıs’ta *Squatina* türleri üzerine henüz ulusal veya bölgesel bir yasal düzenleme bulunmamaktadır. Her üç tür de yasal olarak hedeflenmekte, yakalanmakta ve satılmaktadır.

SON GÖZLEMLER VE İHLALLER

Her üç Akdeniz *Squatina* türüne ait güncel gözlemler rapor edilmiş olup, (Bengil and Bengil, 2018; Bengil *et al*, 2020; Snape *et al.*, 2020) en son Ekim 2020’de *S. oculata* (Lefke), Mayıs 2020’de *S. squatina* (Karpaz) ve Haziran 2019’da *S. aculeata* (Karpaz) türü gözlemlenmiştir.

Bu gözlemlerin bir çoğu tekne gözlemleri sırasında hedef dışı avcılık kayıtları ile balıkçılardan elde edilen bilgilerden veya balık marketlerinde yapılan gözlemlerden oluşmaktadır.

Türlere ait gözlemlerinizi aşağıdaki bağlantı aracılığıyla Keler Koruma Ağı (ASCN) Keler Gözlem Haritasına rapor edebilirsiniz.
www.angelsarknetwork.com/#map

◀ *Squatina oculata*
- Lefke, Kuzey Kıbrıs
© Silvan Yaşlı

▼ *Squatina squatina*
- Yenierenköy, Kuzey Kıbrıs
© Elizabeth Bengil

TEHDİTLER

Kuzey Kıbrıs'taki öncelikli tehditler Akdeniz genelindeki tehditler ile çoğunlukla aynıdır. Bunlar arasında tür tayinindeki karışıklıklar, küçük ölçekli balıkçılıkta (KÖB) farklı av araçlarının etkileri ile hedef tür dışındaki türlerin karaya çıkartılmasını kapsamaktadır. *Squatina* türleri üzerine yasal bir düzenleme olmaması her üç *Squatina* türünün hedeflenebileceği, yakalanabileceği ve satılabileceğinin yasal olduğu anlamına gelmekle beraber av miktarı kontrol ve rapor edilmemektedir.

Kuzey Kıbrıs'ta keler türlerinin yaşam alanları hakkında çok az şey bilinirken öncelikli başka bir tehdit ise kıyılarda inşaat faaliyetleri ve altyapı çalışmalarındaki artış nedeniyle habitat bozulması olarak öne çıkmaktadır.

Bu alt bölgede gözlemlenen ikincil tehditler arasında ise turist sayısındaki artış, amatör balıkçılık, su sporları ve kirlilik sayılabilir.

KISITLAMALAR

Kuzey Kıbrıs'ta her üç *Squatina* türüne ait yasal balıkçılık düzenlemesi bulunmaması ana kısıtlamadır. Bölgesel yönetimlerin ve uluslararası sözleşmelerin Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ni tanımamasından dolayı yasal etkileri çok azdır. Politik hassasiyetler uluslararası sivil toplum kuruluşları (STK) ve organizasyonlar ile iletişimi sınırlamaktadır. Bu iletişimsizlik, yerel STK'ların, araştırmacıların ve diğer paydaşların kapasiteleri ile kaynaklarını kısıtlamaktadır.

Diğer kısıtlamalar *Squatina* türleri üzerine olan farkındalığın olmaması ve türlerin ayırt edilmesindeki problemler olarak sayılabilir.

EYLEMLER

Bu alt bölgesel eylem planı, yukarıda belirtilen ana proje ortakları tarafından bir çalışma belgesi haline getirilmiştir. Çalışma belgesinde, 25 nolu CAB'de faaliyet gösteren ilgili kurumlar tarafından yerine getirilmek üzere eylemler belirlenmiş, eylemlerin takvimi (kısa, orta, uzun vadeli) ve maliyetleri (€, €, €, €) de tespit edilmiştir. Benzer projelerin ve girişimlerin varlığı halinde, eylem planı ortakları gerekli eylemleri işbirliği içerisinde gerçekleştirmek dileğindedir.

Tehdit – Bir türün birey sayısında önemli bir düşüşe veya türün coğrafik dağılım alanında önemli bir daralmaya neden olan faktör.

Kısıtlamalar – Tehditlere katkıda bulunan veya artıran faktörler. (Örneğin, siyasi irade ve kaynak eksikliği yasaların uygulanmasını zaafa uğratarak aşırı avlanmaya neden olabilir.)

Amaç – Türleri korumak için nerede ne yapılması gerektiğinin operasyonel olarak tanımlanması.

Hedef - Vizyon ve Amaçlara ulaşmak için genellikle bir dizi tehdit ve kısıtlamayla ilgili benimsenmesi gereken yaklaşımın bir özeti.

Ana tehdit kategorileri, her kategorinin altında özetlenen ikinci düzey tehditlerle tanımlanmıştır. Burada Kuzey Kıbrıs için öncelikli ve ikincil tehditler vurgulanmıştır.

Tablo Akdeniz Keler: Bölgesel Aksiyon Planı Şekli 6'dan uyarlanmıştır.

TEHDİT KATEGORİLERİ							
1 Tarım ve Su Ürünleri Yetiştiriciliği	2 Biyolojik Kaynak Kullanımı	3 İklim Değişikliği ve Aşırı Hava Olayları	4 İnsan müdahalesi ve insan kaynaklı rahatsızlıklar	5 İstilacı ve diğer problematik türler, genler ve hastalıklar	6 Kirlilik	7 Konut ve Ticari yapılaşma	8 Ulaşım ve Servis koridorları
1.1 Su Ürünleri üretim kafesleri (hormonlar, yem vb.)	2.1 Yasa dışı, kayıt dışı ve kontrolsüz (YKK) balıkçılık	3.1 Değişen su sıcaklığı	4.1 Habitat bozulması	5.1 Patojenler	6.1 Su kirliliği/sızıntılar	7.1 Kıyasal yapılaşma ve altyapı çalışmaları	8.1 Deniz altı boru hatları ve elektrik kabloları
	2.2 Küçük ve Büyük ölçekli balıkçılık: hedef tür dışındaki türlerin karaya çıkartılması ve tür tayinindeki problemler		4.2 Deniz tabanı morfolojisi değişimi	5.2 Düşük gen çeşitliliği (genetik darboğaz/ popülasyon parçalanması)	6.2 Mikro/makro plastik	7.2 Yenilenebilir enerji (Örneğin; deniz rüzgar tarlaları, sualtı türbünleri, lagünler)	8.2 Deniz taşımacılığı kaynaklı rahatsızlıkları (Örneğin; fiziksel rahatsızlıklar, ses kirliliği)
	2.3 Küçük ve Büyük ölçekli balıkçılık: farklı av araçlarının etkileri		4.3 Habitatlar üzerindeki çapa zararı	5.3 İstilacı türler	6.3 Lagim	7.3 Maden endüstrisi (Örneğin; toplama, madencilik, deniz dibi tarama faaliyetleri)	
	2.4 Geçim / Gıda güvenliği		4.4 Eğlence amaçlı su sporları		6.4 Petrol sızıntıları		
	2.5 Amatör ve sportif balıkçılık (örneğin olta, kıydan kamsı, zıpkın)		4.5 Artan turist sayısı		6.5 Ötrofikasyon		
	2.6 Hayalet avcılık		4.6 Fiziksel rahatsızlıklar				
	2.7 Besin ağındaki değişimler (besin türünün aşırı avcılığı)		4.7 Dalgıç rahatsızlıkları				
			4.8 Kumsal kullanıcıları tarafından rahatsızlıklar/ kıyasal üreme alanları üzerindeki aktiviteler				

 ÖNCELİKLİ TEHDİT
 İKİNCİL TEHDİT
 ŞU AN DA TEHDİT DEĞİL

BALIKÇILIK

AMAÇ 1: KUZHEY KIBRIS'TA BALIKÇILIK NEDENLİ KELER ÖLÜMLERİ EN AZA İNDİRİLDİ

Kuzey Kıbrıs'taki 498 tekneden oluşan balıkçılık filosu Gemikonağı, Girne ve Gazimağusa olmak üzere üç bölgede bulunan limanlara kayıtlıdır. Bu teknelerin 340'ı aktif lisansa sahiptir. Hepsi küçük ölçekli balıkçılık teknesi olan bu tekneler avcılık için fanyalı dip ağı, fanyasız dip ağı, karma fanyalı-fanyasız dip ağı ve dip paraketası kullanmaktadır. Ayrıca teknelerin % 10'nundan azı pelajik pareketa kullanmaktadır. Kuzey Kıbrıs'ta herhangi bir büyük ölçekli balıkçılık veya trol balıkçılığı yapılmamaktadır.

Kuzey Kıbrıs'ta başta dip ağlarıyla olmak üzere yılda tahmini 500 keler yakalanmaktadır (Snape *et al.*, 2020). Bilinçlendirme çalışmaları ile bazıları geri salınıyor olmalarına karşın çoğunluğu satılmakta veya yem amaçlı kullanıldığından olarak geri salınmamaktadır.

Tarım ve Doğal Kaynaklar Bakanlığı tarafından 2020 yılında Ortak Balıkçılık Yönetim Komisyonu (OBYK) oluşturulmuştur. Bu, balıkçılık paydaşlarının (koruma çalışması yapan gruplar, bilim insanları, yetkililer ve balıkçılar) ortak çalışarak bir su ürünleri mevzuatı hazırlamalarına çerçeve sağlamıştır. Kıbrıs Hedef Dışı Av Projesi kapsamında paydaşlar ile ortak yönetim pilot bölgesi belirlenmiştir. Bölgede devriyeler gerçekleştirilerek su ürünleri mevzuatına uyulup uyulmadığı belirlenecektir.

Kuzey Kıbrıs'ta amatör balıkçılık oldukça popülerdir. Deniz balıkçılığını kıyından ve küçük teknelerle yapan yaklaşık 20,000 amatör balıkçı bulunmaktadır. Amatör balıkçıların olta, ağ ve demersal paraketa kullanmaları yasaldir. Bu konudaki yasal düzenlemeler, izleme ve yaptırımlar eksiktir. Ayrıca, amatör balıkçılığın boyutu da bilinmemektedir.

AMAÇ 1 Kuzey Kıbrıs'ta balıkçılık nedenli keler ölümleri en aza indirildi.

Hedef 1.1	Amatör balıkçılık da dahil olmak üzere, ilgili balıkçılık faaliyetlerine ilişkin tüm kıyı şeridinde yürütülen raporlama ve izleme çalışmaları her üç keler türü için de iyileştirildi.
Hedef 1.2	Tüm balıkçılık faaliyetleri sırasında gerçekleşen hedef dışı keler yakalanmaları en aza indirildi.
Hedef 1.3	Balıkçıların bilgileneşmesi ve eğitilmesi ile geriye salınmama durumu azaltıldı ve geri salınma sonrası sağ kalma oranı yükseldi.
Hedef 1.4	Amatör balıkçılık faaliyetleri ile keler türleri arasındaki etkileşimin boyutları tanımlandı ve en aza indirildi.

Eylem No.	Eylemler (MedRAP'ten uyarlanmıştır) Kalın punto ile yazılmış olan eylemler halihazırda olanları ifade etmektedir.	Kim tarafından
1.1.1	Türe özgü raporlamaların iyileştirilebilmesi için her üç türe ve benzer türlere (örneğin; kemane türleri) ait tür tayin materyallerinin tercümelerini yapmak.	STK'lar, Araştırmacılar
1.1.2	GFCM veri kayıt prosedürlerine uygun şekilde rapor hazırlama tekniklerine ilişkin kılavuz belgeleri tercüme etmek, ve bu belgelerin endüstri tarafından erişilebilirliğini sağlamak.	STK'lar, Hükümet, Balıkçılık sektörü, Araştırmacılar
1.1.3	Amatör balıkçıları gözlemlerini bildirmeye teşvik etmek için, Keler Koruma Ağı (ASCN) tarafından geliştirilen. Keler Gözlem Haritası'nı sosyal medya üzerinden geniş kitlelere duyurmak.	ASCN, STK'lar, Araştırmacılar
1.1.4	Keler türlerine ilişkin kayıtların derlenebilmesini sağlamak için bölgesel gözlemci programları ile işbirliği yapmak.	STK'lar, ASCN, Hükümet, Araştırmacılar
1.1.5	Mevcut GFCM ve ulusal raporlama prosedürlerine uymak.	Balıkçılık sektörü, Hükümet
1.2.1	Balıkçılık yönetimine ilişkin tedbir alanlara bilgi sağlamak üzere tesadüfi av verilerini biraraya getirmek (Akdeniz'de Hedef Dışı Avcılık Projesi (Med Bycatch) gibi programlarla bağlantı kurmak).	STK'lar
1.2.2	Atılması gereken adımların belirlenmesi için av aracına göre hedef dışı av ve tesadüfi av seviyesini tespit etmek.	Hükümetler, Balıkçılık sektörü, STK'lar
1.2.3	Keler türlerinin hedef dışı yakalandığı sıcak noktaları (zamana ve mekana göre) haritalamak.	STK'lar, ASCN, Araştırmacılar
1.2.4	Derlenmiş verilere dayanarak, mekana/zamana göre yönetim planlaması yapmak ve av araçlarına kısıtlamalar getirmek.	Hükümet, ASCN, STK'lar, Araştırmacılar
1.3.1	Akdeniz'de kelerlerin geri salımdan sonra hayatta kalma oranlarını iyileştirmek üzere, balıkçılar için uygulama rehberleri geliştirmek (mevcut rehberleri esas alarak).	STK'lar, ASCN, Hükümet
1.3.2	Tanımlama rehberlerini (bkz. Eylem 1.1.1) ve uygulama kılavuzlarını (bkz. eylem 1.3.1) balıkçılık sektörü mensuplarına, amatör balıkçılara, icra organlarına, balık pazarlarına, devlet kurumlarına vb. dağıtmak.	STK'lar, Hükümetler
1.3.3	Balıkçıları keler türlerinin koruma statüsü, av yasağı statüleri ve yakalanmalarında nasıl müdahale etmeleri gerektiği hakkında bilgilendirmek için eğitim programları geliştirmek.	Hükümet, STK'lar
1.3.4	Uygun adımların atılması için keler türlerinin güvertede tutulma sebeplerini tespit etmek.	STK'lar, ASCN
1.4.1	GFCM amatör balıkçılık el kitabını esas alarak akdeniz'deki amatör balıkçılık faaliyetinin seviyesini ölçmek.	STK'lar, Araştırmacılar, Hükümet
1.4.2	Her alt bölgede ruhsatlandırma sistemi olup olmadığı ve bu sistemin koşulları hakkında bilgi toplamak.	STK'lar, ASCN, Araştırmacılar, Hükümet
1.4.3	Amatör balıkçıların keler türleri ile hangi sıklıkta karşılaştıklarını belirlemek (güncel ve geçmişe dönük kayıtlardan).	STK'lar, ASCN
1.4.4	Var olan amatör balıkçılık rehberlerini kullanarak, Akdeniz'deki üç <i>Squatina</i> türüne özel en iyi amatör balıkçılık uygulamaları rehberi oluşturmak.	STK'lar, ASCN, Araştırmacılar
1.4.5	Her bölgede rehberlerin dağıtılabileceği amatör balıkçı kulüplerini/mağazalarını tanımlamak.	STK'lar, ASCN, Araştırmacılar
1.4.6	Amatör balıkçıları veri toplamaya katkı sağlamaları için teşvik etmek.	STK'lar, ASCN, Araştırmacılar

YAŞAM ALANLAR VE BALIKÇILIK DIŞI İNSAN ETKİLERİ

AMAÇ 2: KELER YAŞAM ALANLARI TANIMLANDI VE KORUMA ALTINDA

Kuzey Kıbrıs'taki deniz tabanı yaşam alanlarının büyük bir kısmı haritalanmamıştır. Olası Natura 2000 (Özel Çevresel Koruma Alanları) alanları Kuzey Kıbrıs'ta, deniz kaplumbağaları yumurtlama kumsalları ve karasal yaşam alanları temel alınarak, kısacası sınırlı deniz biyoçeşitlilik ve balıkçılık verisine dayalı olarak belirlenmiştir.

Deniz Koruma Alanları (DKA) Kormacit Yarımadası, Alagadi, Tatlısu, Kuzey Karpaz ve Güney Karpaz kıyısız alanlarınca uzanır. DKA sınırları 35 m batimetrik kontür veya kıyıdan 1,5 km açık deniz boyuncadır. Bu alanlar Kuzey Kıbrıs kıyı şeridinin %30'dan fazlasını temsil eder. Bu alanlarda her türlü ağ ile avcılık yasaktır. Bu DKA'larının belirlenmesi sırasında mevcut sınırlı bilgi nedeniyle, keler türleri için önemli yaşam alanları gözden kaçırılmış olabilir (Snape *et al.*, 2018).

Potansiyel Natura 2000 alanları yönetim planları halihazırda oluşturulmuştur. Fakat, bu planlarda önerilen balıkçılık kısıtlamaları bölgesel balıkçıların geçimini zorlaştıracığından henüz uygulanamamaktadır.

Trol avcılığı 1998 yılından beri yasaktır. Bunun keler türlerinin yaşam alanları üzerine tam olarak nasıl etki ettiği bilinmemekle beraber demersal doğaları göz önünde bulundurulduğunda olumlu bir etkisinin olduğu beklenmektedir.

AMAÇ 2 Keler türlerinin habitatları belirlendi ve koruma altında.	
Hedef 2.1	Keler türlerinin dağılımı daha iyi anlaşıldı.
Hedef 2.2	Alandaki balıkçılık dışı faaliyetlerin keler türleri üzerine etkileri daha iyi anlaşıldı.
Hedef 2.3	Özellikle Kritik Keler Yaşam Alanları (KKYA) olmak üzere keler türlerinin yaşam alanları tanımlandı.
Hedef 2.4	Keler türlerinin habitatları deniz alanları planlamalarında ve kıyısız yapılaşmada dikkate alınmakta.

Eylem No.	Eylemler (MedRAP'ten uyarlanmıştır) Kalın punto ile yazılmış olan eylemler halihazırda olanları ifade etmektedir.	Kim tarafından
2.1.1	Yerel halkın keler türleri gözlemlerini balıkçılık verilerini tamamlayacak şekilde ASCN Keler Gözlem Haritasına bildirmeye teşvik etmek için bu üç türün bilinirliğini artırmak.	ASCN, STK'lar, Hükümet
2.1.2	Akdeniz genelinde yürütülen bilimsel araştırmalarla ilişki kurmak ve bölgesel eylem planı ile etkileşimlerini arttırmak (örneğin; veri sağlama, değerlendirme vb. yoluyla).	ASCN, STK'lar, Araştırmacılar
2.1.3	Dağılımları ile ilgili mekansal verileri geliştirmek için balıkçılık verilerini ve diğer raporlama yöntemlerini kullanmak.	ASCN, Hükümet, Balıkçılık sektörü
2.2.1	Keler türlerinin varlığına ilişkin belirtilere (örneğin; keler yatakları) karşı tetikte olmaları için Akdeniz'deki dalış kulüpleri ile işbirliği yapmak.	STK'lar, ASCN, Hükümet, Araştırmacılar, Diğer sektörler
2.2.2	Popüler kumsalları ve dalış sahalarını tanımlayıp haritalamak ve gözlem verileriyle karşılaştırmak.	Araştırmacılar, STK'lar, ASCN, Hükümet
2.2.3	Kritik keler yaşam alanları yakınlarındaki turizm faaliyetlerinin etkisini araştırmak	Araştırmacılar, STK'lar, ASCN
2.2.4	Gürültünün keler türleri üzerinde etkisi olup olmadığını belirlemek ve gürültünün azaltılmasının yollarını araştırmak.	Araştırmacılar, ASCN
2.2.5	Kirliliğin yüksek olduğu alanların (plastik, tarım vb.) keler türleri için önemli alanlarla örtüşüp örtüşmediğini tespit etmek.	Araştırmacılar, STK'lar
2.3.1	Keler türlerinin daha önce gözlemlendiği yaşam alanlarına dayanarak potansiyel KKYA'larının genel özelliklerini belirlemek.	Araştırmacılar, STK'lar
2.3.2	Eylem 2.3.1'e dayanarak, potansiyel KKYA'larının tahmin etmek için modeller incelemek.	Araştırmacılar
2.3.3	SPA/RAC habitat haritalama programlarıyla işbirliği içerisinde potansiyel KKYA'nı belirlemek.	STK'lar, RAC/SPA, Hükümetler, Araştırmacılar
2.3.4	Tehditlerin alanda dağılımını ve mevcut koruma önlemlerini değerlendirmek (örneğin DKA, Natura 2000).	Araştırmacılar, STK'lar
2.3.5	Korunmayan/yeterince korunamayan kilit yaşam alanlarını tanımlamak ve bu alanların daha iyi yönetimi için (paydaşların katılımı ile) önerilerde bulunmak.	Araştırmacılar, STK'lar
2.3.6	Göç Eden Yabani Türlerinin Korunmasına İlişkin Sözleşme'nin (CMS) Ek I yükümlülüklerine uygun olarak, CMS kapsamına giren devletlerin sınırları içinde yer alan KKYA'larını korumayı ve onarmayı hedefleyen faaliyetleri belirlemek ve yönetim planları geliştirmek.	CMS'ye taraf olan ülkeler
2.4.1	Kıyasal kritik yaşam alanlarının yakınlarındaki yapılaşmalara dair Çevresel Etki Değerlendirme sürecine katılmak.	Hükümetler, Diğer sektörler, STK'lar
2.4.2	KKYA'larına yakın yapılaşmaları izlemek ve mümkün olan yerlerde etkileri en aza indirmek.	Hükümetler, Diğer sektörler, STK'lar
2.4.3	Her bir alt bölgeye göre alanda/mekan hangi yönetim önlemlerinin en uygun olacağını belirlemek.	Hükümetler, STK'lardan katkı, Araştırmacılar
2.4.4	KKYA'larının sürdürülebilir bir şekilde yönetilmesini, önemli yaşam alanı özelliklerinin korunmasını, devam ettirilmesini veya yeniden oluşturulmasını ve kelerler üzerindeki etkilerin kabul edilebilir seviyelerde tutulmasını sağlamak için kritik habitatları Deniz Koruma Alanı süreçlerine ve çevresel etki değerlendirmelerine dahil etmek.	Hükümetler, Araştırmacılar, STK'lar
*2.4.5	Bilime meraklı vatandaşları keler türlerini izlemeye ve gözlemlerini raporlamaya teşvik etmek.	STK'lar

* Bu alt bölgesel eylem planı için yeni eylem

Kritik Keler Yaşam Alanları – Keler türlerinin korunması için gerekli olan temel özellikleri içeren belirli coğrafik alan. Bu, türlerin canlandırılması veya korunması için gerekli olan ancak henüz türlerin kullanmadığı bir alan da olabilir örneğin; yavrulama, çiftleşme, toplanma ve beslenme alanları.

MEVZUAT VE YÖNETMELİKLER

AMAÇ 3: KELER TÜRLERİNE İLİŞKİN ULUSAL MEVZUAT HAZIRLANDI, YÜRÜRLÜĞE KONDU VE UYGULANMAKTA

Kuzey Kıbrıs'ta henüz *Squatina* türlerine yönelik bir mevzuat bulunmamaktadır. Akdeniz'de bulunan her üç tür yasal olarak hedeflenmekte, yakalanmakta ve satışı yapılmaktadır.

Ocak 2021'de, Barselona Sözleşmesi Ek II'de bulunan köpekbalığı ve vatoz türlerinin bulunduğu (Akdeniz'de bulunan üç keler türü dahil) bir köpekbalığı ve vatoz türleri listesi Kuzey Kıbrıs yetkililerine sunulmuştur. Bu türlerin de içinde bulunduğu bir mevzuatın 2022 yılında düzenlenerek bu türlerin satışının yasaklanması beklenmektedir.

Askeri Sahil Güvenlik, Kuzey Kıbrıs'ta denizel alanda yasal yetkiye sahip otoritedir. Fakat, askeri operasyonlara öncelik etmektedirler. Balıkçılığın kontrol edilmesine yönelik kaynak ve kapasite sınırlıdır.

Uluslararası denetim eksikliği ve toplumun bölgesel projelerden ve formlardan politik izolasyonu balıkçılık konusunda düşük katılım ve eylemsizliğe neden olmuştur.

TEMEL AMAÇ

Keler türleri için ulusal mevzuat hazırlandı, yürürlüğe kondu ve uygulanmakta.

Hedef 3.1	Keler türleri bölgesel ve ulusal yönetim önlemleri ile korunmakta.
Hedef 3.2	Yönetim önlemleri yürürlüğe girdi ve uygulanmakta.
Hedef 3.3	Balıkçılık dışı faaliyetlerin yanısıra balıkçılık faaliyetlerinin mekanda ve/veya zamanda uygun yönetimi ile KKYA'ları korunmakta (Amaç 2'ye uygun olarak).

Eylem No.	Eylemler (MedRAP'ten uyarlanmıştır) Kalın punto ile yazılmış olan eylemler halihazırda olanları ifade etmektedir.	Kim tarafından
3.1.1	Ulusal mevzuatı gözden geçirerek, GFCM ve CMS kapsamında olanlar da dahil olmak üzere ilgili uluslararası ve bölgesel yükümlülüklerin uygulanmasındaki boşlukları belirlemek.	Hükümetler, CMS, ASCN, Araştırmacılar
3.1.2	42/2018/2 sayılı GFCM önerisini henüz yapılmamışsa ulusal mevzuata aktarmak.	Hükümetler, STK'lar
3.1.3	CMS Ek I & II ve CMS kapsamındaki Köpekbalıkları Mutabakat Zaptı Ek I kapsamındaki yükümlülükleri yerine getirmek.	Hükümetler, CMS
3.1.4	Mevcut mevzuata/politikalara/yönetmeliklere uyumu arttırmak için hükümetler/CMS kapsamındaki devletler ve sektör ile etkileşimde bulunmak.	STK'lar, ASCN
3.1.5	Eğlence amaçlı faaliyetlerin ve bunlardan kaynaklanabilecek rahatsızlıkların etkilerine karşı önleyici tedbirlerin, henüz yapılmadıysa, yasal düzenlemelerde hükme bağlanmasını sağlamak.	STK'lar, Hükümetler, Araştırmacılar
*3.1.6	Her üç türün de Kuzey Kıbrıs Çevre Yasası'na koruma altındaki türler olarak dahil edilmesi.	Hükümet, STK'lar
3.2.1	42/2018/2 sayılı GFCM önerisini ve ulusal mevzuatı uygulamak.	Hükümetler, Balıkçılık sektörü, STK'lar
3.2.2	Akdeniz ve Karadeniz genelindeki tüm CMS devletlerinde CMS Ek I listesini uygulamak.	Hükümetler, STK'lar, Araştırmacılar
3.2.3	Her bölgede toplanan verinin hem daha detaylı hem de uyumlu olması için gerekli formatı belirlemek ve bu formata uyulmasını sağlamak.	Hükümetler, STK'lar
3.2.4	Mevcut mevzuata/politikalara/yönetmeliklere uyulmadığı durumları, önemli bölgesel ve uluslararası platformlara (örneğin GFCM, SPA/RAC, CMS) taşımak.	STK'lar, ASCN
3.2.5	Bölgesel Eylem Planı (RAP) hakkındaki yorumlarını almak için CMS odak noktaları ile irtibata geçmek.	CMS
3.2.6	İlgili platformlarda (örneğin CMS, GFCM, SPA/RAC) Bölgesel Eylem Planını duyurmak.	ASCN, STK'lar
3.2.7	Düzenleyici yükümlülüklerin alt bölgelerdeki kısıtlamalar dikkate alınarak balıkçı eğitimlerine yansıtılmasını sağlamak.	STK'lar, Hükümetler
*3.2.8	Tarım ve Doğal Kaynaklar Bakanlığının Su Ürünleri Yasası ile Kuzey Kıbrıs'ta her üç türün ticaretinin yasaklanması.	Hükümet, STK'lar
3.3.1	Uygun platformlarda (örneğin GFCM, SPA/RAC) ve ülke düzeyinde alanda/zamanda yönetimin kabul edilmesi için lobi yapmak.	STK'lar
3.3.2	CMS yükümlülüklerinin denizlerle ilgili mekansal planlamalara (örneğin DKA balıkçılığa kapalı alanlar, özel koruma alanları) ve kıyılardaki yapılaşma süreçlerine yansıtılmasını sağlamak.	Hükümetler, STK'lar, CMS

*Bu alt bölgesel eylem planı için yeni eylem

KAYNAKÇA

Bengil, E. G. T. and Bengil, F. (2018) Less known species of North Cyprus: Chondrichthyans. II. International Fisheries Symposium in Cyprus 04-08 November 2018 Girne, Cyprus

Bengil, E. G. T., Snape, R., Akbora, H. D., Çiçek, B. A. and Bengil, F. (in prep. 2020) Less known species of North Cyprus: an updated checklist of Elasmobranchs.

FAO. 2018. The State of Mediterranean and Black Sea Fisheries. General Fisheries Commission for the Mediterranean. FAO, Rome. 172 pp. Licence: CC BY-NC-SA 3.0 IGO.

Gordon, C.A., Hood, A.R., Al Mabruk, S. A. A., Barker, J., Bartoli, A., Ben Abdelhamid, S., Bradai, M.N., Dulvy, N.K., Fortibuoni, T., Giovos, I., Jimenez Alvarado, D., Meyers, E.K.M., Morey, G., Niedermuller, S., Pauly, A., Serena, F. and Vacchi, M. (2019) Mediterranean Angel Sharks: Regional Action Plan. The Shark Trust, United Kingdom. 36 pp

Snape, R. T. E., Bradshaw, P. J., Broderick, A. C., Fuller, W. J., Stokes, K.L., Godley, B.J. (2018) Off-the shelf GPS technology to inform marine protected areas for marine turtles. Biol. Conserv. 227, 301-309.

Snape, R., Bengil, E., Beton, D., Çağlar, Ç., Palmer, J & Broderick, A. (2020) Cyprus Bycatch Project "Understanding multi-taxa 'bycatch' of vulnerable species and testing mitigation a collaborative approach in Cyprus". Technical Report: Results of Phase 1 (2018-20019) of the bycatch monitoring programme in Northern Cyprus. Society for Protection of Turtles (SPOT). Nicosia. Pp45.

Bu çalışmaya dahil olmak istiyorsan, lütfen angels@sharktrust.org adresine e-posta gönderin ve yaptığınız iş hakkında ayrıntılı bilgi verin, katılımınızı ele almaktan memnuniyet duyarız.

Katkılarıyla:

**Shark
Conservation
Fund**

